

**ANALIZA STANU GOSPODARKI ODPADAMI
KOMUNALNYMI NA TERNIE GMINY BRAŃSZCZYK
ZA 2022 ROK**

Brańszczyk, dn. 28.04.2023 r.

1. Wstęp

Niniejsze opracowanie ma zobrazować obecny stan gospodarki odpadami komunalnymi w gminie w kontekście możliwości optymalizacji systemu oraz ma na celu weryfikację możliwości technicznych i organizacyjnych Gminy Brańszczyk dotyczących zagospodarowania odpadów komunalnych zgodnie z ustawowymi wymogami. Opracowanie obejmuje rok 2022. Podstawą prawną sporządzenia Analizy stanu gospodarowania odpadami komunalnymi jest art. 3 ust. 2 pkt 10 w zw. z art. 9tb ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2022 r. poz. 2519). Zgodnie z powyższymi przepisami Analiza sporządzana jest przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta na podstawie sprawozdań złożonych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, podmioty prowadzące punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych, podmioty zbierające odpady komunalne, informacji przekazanych przez prowadzących instalacje komunalne oraz na podstawie rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz innych dostępnych danych o czynnikach wpływających na koszty systemu gospodarowania odpadami komunalnymi

2. Informacje o gminie

Gmina Brańszczyk to gmina wiejska o powierzchni 16 761 ha, położona w województwie mazowieckim, w powiecie wyszkowskim. Według danych na dzień 31.12.2022 r. gminę zamieszkiwało 8287 osób.

Obszar gminy podzielony jest na 22 sołectwa: Brańszczyk, Białebloto-Kobyła, Białebloto-Kurza, Białebloto-Stara Wieś, Budykierz, Dalekie-Tartak, Dudowizna, Knurowiec, Niemiry, Nowa Wieś, Nowe Budy, Nowy Brańszczyk, Ojcowizna, Poręba Średnia, Poręba-Kocęby, Przyjmy, Stare Budy, Trzcianka, Tuchlin, Turzyn, Udrzyn oraz Udrzynek.

Zgodnie z uchwałami Rady Gminy Brańszczyk na terenie gminy zorganizowanym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objęci zostali wyłącznie właściciele nieruchomości zamieszkałych. Instytucje i podmioty prowadzące działalność gospodarczą oraz nieruchomości niezamieszkałe nieobjęte gminnym system, zobowiązane są do przekazywania wytworzonych odpadów komunalnych podmiotom posiadającym wpis do rejestru działalności regulowanej prowadzonego przez Wójta Gminy, na podstawie zawartej z danym podmiotem umowy.

3. System gospodarowania odpadami

Każdy z nas chciałby żyć w czystym środowisku, bez porzuconych śmieci w przydrożnych rowach i lasach. To od nas zależy czy nasze otoczenie będzie zdrowe i przyjazne. Aby osiągnąć ten cel niezbędne jest zaangażowanie wszystkich mieszkańców w prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów „u źródła”.

Zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach stosuje się następującą hierarchię sposobów postępowania z odpadami:

- 1) zapobieganie powstawaniu odpadów;
- 2) przygotowywanie do ponownego użycia;
- 3) recykling;
- 4) inne procesy odzysku;

5) unieszkodliwianie.

Podstawowym założeniem funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami w kraju jest utworzenie sieci instalacji komunalnych. Instalacje te przy użyciu zaawansowanych technologii mają zapewnić właściwe postępowanie z odpadami. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa do instalacji komunalnych powinny trafiać wszystkie zmieszane odpady komunalne oraz odpady zielone.

Spalanie odpadów w domowych kotłach to najgorsza, najdroższa i najbardziej szkodliwa dla zdrowia forma utylizacji odpadów. Palenie odpadami jest główną przyczyną emisji silnie trujących gazów i pyłów, które negatywnie wpływają na środowisko, ale przede wszystkim na zdrowie człowieka. Zanieczyszczenia wytwarzane w czasie palenia śmieci powodują astmę oskrzelową, alergiczne zapalenia skóry, alergie pokarmowe, a nawet choroby nowotworowe. Musimy pamiętać o tym, że spalając odpady, zatruwamy nasze najbliższe otoczenie, wody gruntowe i ziemię, niszczymy przewody kominowe poprzez odkładanie się tzw. mokrej sadzy w kominach, co może być powodem zapalenia się instalacji i pożaru domu, a nawet zatrucia czadem. Przepisy prawa jasno określają czego nie wolno spalać w piecach domowych, są to: plastikowe butelki po napojach, zużyte opony, tworzywa sztuczne, elementy drewniane pokryte lakierem, sztuczna skóra, opakowania po rozpuszczalnikach i środkach ochrony roślin, opakowania po farbach i lakierach, plastikowe torby z polietylenu, papier bielony związkami chloru z nadrukiem farb kolorowych. Drzewo, którym palimy w piecach powinno być sezonowane około 2 lat dla uzyskania wilgotności poniżej 20%, aby uniknąć odkładania się niebezpiecznej mokrej sadzy w kominach. Każdy rodzaj odpadu, który można przyporządkować do danego worka, tam właśnie powinien się znaleźć. Pozostałe odpowiednio posegregowane odpady należy oddać do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych.

4. Ogólna charakterystyka systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy

Zgodnie z uchwałą Nr XIX.140.2020 Rady Gminy Brańszczyk z dnia 7 maja 2020 r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Brańszczyk, gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi w 2022 r. objęte były nieruchomości zamieszkałe, na których powstają odpady komunalne. Opłata miesięczna, naliczana była od liczby osób zamieszkujących gospodarstwo domowe. Sposób i częstotliwość pozbywania się z nieruchomości odpadów komunalnych reguluje w/w uchwała.

Uchwałą Nr XXX.188.2020 Rady Gminy Brańszczyk z dnia 22 grudnia 2020 r. określono stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości zamieszkałych objętych systemem. W 2022 r. obowiązywały w następującej wysokości:

Miesięczne stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, które są zbierane i odbierane w sposób selektywny ustalono w następującej wysokości:

- 21,00 zł/mies. – gospodarstwo domowe 1 osobowe,
- 45,00 zł/mies. – gospodarstwo domowe 2 osobowe,
- 76,00 zł/mies. – gospodarstwo domowe 3-4 osobowe,
- 96,00 zł/mies. – gospodarstwo domowe liczące 5 osób i więcej.

Właściciel nieruchomości, który nie wypełnia obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych zobowiązany jest do uiszczania podwyższonej stawki opłaty w wysokości 2-krotności stawki podstawowej w następującej wysokości:

- 42,00 zł/mies. – gospodarstwo domowe 1 osobowe,
- 90,00 zł/mies. – gospodarstwo domowe 2 osobowe,
- 152,00 zł/mies. – gospodarstwo domowe 3-4 osobowe,
- 192,00 zł/mies. – gospodarstwo domowe liczące 5 osób i więcej.

Dodatkowo przytoczona uchwała określała zwolnienie właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady, stanowiące odpady komunalne, w kompostowniku przydomowym w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, o kwoty:

- 1,00 zł od gospodarstwa domowego liczącego 1 osobę,
- 2,00 zł od gospodarstwa domowego liczącego 2 osoby,
- 3,00 zł od gospodarstwa domowego liczącego 3-4 osoby,
- 4,00 zł od gospodarstwa domowego liczącego 5 osób i więcej.

W 2022 r. odpady komunalne od mieszkańców naszej gminy odbierał podmiot uprawniony do tego typu działalności wyłoniony w przetargu ogłoszonym na lata 2021-2022. Przetarg wygrała firma Zakład Gospodarki Komunalnej w Ostrowi Mazowieckiej Sp. z o.o., z siedzibą w Ostrowi Mazowieckiej, która realizowała także usługę zagospodarowania odpadów komunalnych.

Do segregacji odpadów służyły worki o pojemności 120 l w następujących kolorach:

- niebieski z napisem „Papier” z przeznaczeniem na odpady z papieru, odpady z tektury, odpady opakowaniowe z papieru i odpady opakowaniowe z tektury,
- zielony z napisem „Szkło” z przeznaczeniem na odpady ze szkła oraz odpady opakowaniowe ze szkła,
- żółty z napisem „Metale i tworzywa sztuczne” z przeznaczeniem na odpady z tworzyw sztucznych, odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych, odpady z metali, odpady opakowaniowe z metali oraz odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
- brązowy z napisem „Bio” z przeznaczeniem na odpady ulegające biodegradacji ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów.

Na terenie Zakładu Gospodarki Komunalnej w Brańszczyku przy ul. Bielińskiej 29 funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych czynny od poniedziałku do piątku w godz. 7:00-15:00. W ramach wnoszonej opłaty z tytułu gospodarowania odpadami do PSZOK mieszkańcy mogą bezpłatnie oddawać selektywnie zebrane odpady: papier, szkło, metal, tworzywa sztuczne, meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i rozbiórkowe (1m³/kwartał), zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady niebezpieczne, przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyte opony (opony samochodów osobowych o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 tony z wyłączeniem opon przemysłowych tj. rolniczych i ciężarowych – w ilości 4 sztuk rocznie na 1 gospodarstwo domowe), zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwach domowych w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki oraz odpady tekstyliów i odzieży

Dwa razy w roku sprzed posesji odbywa się zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, odpadów wielkogabarytowych oraz odpadów innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia. Wyżej wymienione odpady w ramach wnoszonej opłaty z tytułu gospodarowania odpadami przyjmowane są w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym – nr tel. (29) 59 29 334 i podpisaniu oświadczenia o pochodzeniu odpadów. Do PSZOK przyjmowane są tylko odpady, które wytworzone zostały w gospodarstwie domowym.

28 grudnia 2017 r. Rady Gminy Brańszczyk podjęła Uchwałę nr XLVI.252.17 w sprawie deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w ramach dodatkowych usług. W ramach dodatkowych usług można do PSZOK dostarczyć zużyte opony większe niż 20 cali. Wiąże się to z dodatkową opłatą.

Przeterminowane leki z gospodarstw domowych należy przekazywać do aptek: w Brańszczyku przy ul. Jana Pawła II 52 oraz do Punktu Aptecznego w Porębie Średniej 8 lub do PSZOK w Brańszczyku, ul. Bielińska 29.

Pojemniki na zużyte baterie znajdują się w następujących placówkach:

- 1) Zespół Placówek Oświatowych w Porębie (Poręba Średnia 18, 07-308 Poręba Średnia),
- 2) Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi (Nowa Wieś 75, 07-210 Długosiodło),
- 3) Zespół Placówek Oświatowych w Brańszczyku (ul. Nadbużna 3, 07-221 Brańszczyk),
- 4) Publiczna Szkoła Podstawowa w Trzciance (Trzcianka, 07-221 Brańszczyk),
- 5) Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowych Budach (Nowe Budy 32, 07-21 Brańszczyk),
- 6) Publiczna szkoła Podstawowa w Turzynie (Turzyn 95, 07-221 Brańszczyk),
- 7) Publiczna Szkoła Podstawowa w Knurowcu (Knurowiec 1, 07-221 Brańszczyk),
- 8) Urząd Gminy w Brańszczyku (ul. Jana Pawła II 45, 07-221 Brańszczyk),
- 9) Zakład Gospodarki Komunalnej w Brańszczyku (ul. Bielińska 29, 07-221 Brańszczyk).

5. Ocena możliwości technicznych i organizacyjnych Gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi oraz potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi

Na terenie Gminy Brańszczyk na dzień publikacji analizy nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. W 2022 roku Gmina Brańszczyk nie realizowała zadań inwestycyjnych związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi. Jednakże jako działanie priorytetowe koniecznym jest usprawnienie funkcjonowania Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Wymagać to jednak będzie określonych nakładów finansowych.

6. Liczba mieszkańców w systemie oraz poziomy recyklingu

Liczba mieszkańców na terenie Gminy Brańszczyk na dzień 31.12.2022 r. wynosiła 8287 osób. W roku 2022 gminny system gospodarowania odpadami wg złożonych deklaracji obejmował 6910 osób (stan na 31.12.2022 r.).

Liczba osób zameldowanych nie jest równoznaczna z ilością osób faktycznie przebywających w gminie, stąd też mogą występować rozbieżności w powyższych danych. Różnice w danych mogą wynikać z tego, że:

- uczniowie i studenci kontynuują naukę poza miejsce stałego zameldowania,
- osoby czynne zawodowo, ze względu na wykonywaną pracę przebywają poza miejscem stałego zameldowania (np. za granicą),
- osoby zamieszkujące na terenie gminy są zameldowane w innych gminach.

Na dzień 31.12.2022 r. systemem objętych było 2270 gospodarstw domowych. Całkowita liczba nieruchomości, dla których w roku 2022 roku naliczono należności za gospodarowanie odpadami komunalnymi włączając w to nieruchomości zamknięte w danym roku oraz deklaracje okresowe składane przez właścicieli domków letniskowych wyniosła 2428.

Z początkiem 2021 r. wprowadzono nowe metody obliczania poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych. Poziomy te dla odpadów wytworzonych od 1 stycznia 2021 r. liczone są dla całej masy odpadów komunalnych, a nie tak jak to było wcześniej wyłącznie dla papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła.

Gmina Brańszczyk w 2022 r. osiągnęła wymagane przepisami prawa poziomy:

- Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych – **28,77%** (poziom wymagany za 2022 r. wynosi co najmniej 25% wagowo).
- Poziom składowania odpadów komunalnych – za 2022 rok wynosi **25,16%**.
Od roku 2021 gminy muszą przekazywać do Urzędów Marszałkowskich informacje o poziomie składowania odpadów komunalnych. Gminy są zobowiązane nie przekraczać poziomu składowania w wysokości 30% wagowo za każdy rok w latach 2025-2029. W następnych latach te poziomy wzrastają.
- Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania – **5,55%** (poziom wymagany do 16 lipca 2020 roku wynosił nie więcej niż 35% wagowo).
- Udział przekazanych do termicznego przekształcania odpadów komunalnych w stosunku do odebranych i zebranych odpadów – **2,21%**. Podawanie tej wartości to nowość w sprawozdaniu za 2022 rok.

Jeszcze jedną nowością jeżeli chodzi o obliczanie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych jest możliwość wliczenia bioodpadów poddanych recyklingowi u źródła. Co to oznacza? Gminy mogą wliczyć do tego poziomu odpady, które zostały zagospodarowane w przydomowych kompostownikach. W 2022 roku gmina Brańszczyk po raz pierwszy skorzystała z możliwości wliczenia odpadów biodegradowalnych poddanych recyklingowi u źródła do poziomu recyklingu. Dzięki temu udało się zwiększyć uzyskany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych o kilka punktów procentowych.

Aby osiągnąć poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, który za 2023 będzie wynosił 35%, a za 2035 już 65% wagowo, możliwość wliczenia bioodpadów poddanych recyklingowi u źródła może okazać się kluczowa dla osiągnięcia tych poziomów. Dlatego też, na początku 2023 roku rozdysponowano wśród mieszkańców ankiety dotyczące zagospodarowania bioodpadów na terenie nieruchomości.

Dane uzyskane z analizy złożonych ankiet pozwolą na realne określenie ilości zagospodarowanych u źródła bioodpadów, co jeszcze zwiększy poziom recyklingu.

7. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6–12

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach właściciele nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych, oraz właściciele nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy, wykonując obowiązek pozbywania się zebranych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych oraz nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi, są obowiązani do udokumentowania w formie umowy korzystania z usług wykonywanych przez:

- gminną jednostkę organizacyjną lub przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych lub
- gminną jednostkę organizacyjną lub przedsiębiorcę odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, wpisanego do rejestru działalności regulowanej

– przez okazanie takich umów i dowodów uiszczania opłat za te usługi.

Wójt gminy raz na dwa lata powinien dokonać kontroli właścicieli nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy. Ostatnia kontrola wykonana została w 2021 r.

8. Ilość odebranych odpadów komunalnych na terenie Gminy Brańszczyk w 2022 roku

Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych z terenu Gminy Brańszczyk z gospodarstw domowych, w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych oraz z nieruchomości niezamieszkałych (instytucje, sklepy, przedsiębiorstwa itp.)

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych w tonach (Mg)
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	167,6140
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	52,3230
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	251,5640
15 01 07	Opakowania ze szkła	169,5700
16 01 03	Zużyte opony	9,5200
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elem. wyposażenia	32,6200
20 01 01	Papier i tektura	64,3200
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	26,5400
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,0015
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	5,2610
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	9,7600
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	7,6600
20 01 39	Tworzywa sztuczne	4,6200
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	91,9400
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	155,7800
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1832,9600
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	129,3800
RAZEM:		2467,6330

9. Informacja o masie pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania, przeznaczonych do składowania, powstałych z odebranych i zebranych z terenu gminy odpadów komunalnych

Zgodnie z danymi przedstawionymi w sprawozdaniach podmiotów z terenu Gminy Brańszczyk w 2022 r. przekazano niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych bezpośrednio do składowania w ilości 747,0040 [Mg].

10. Opłaty z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2022 rok

Należności ogółem na dzień 31.12.2022 r.	1 817 795,68 zł
Wpłaty ogółem	
w tym: wpłaty bieżące	1 621 466,76 zł
 wpłaty zaległe	1 533 287,63 zł
 odsetki	106 769,01 zł
 koszty upomnienia	8 549,25 zł
 8 815,,90 zł	
Zaległości	
 za 2022 r.	140 059,74 zł
 za 2021 r.	37 758,39 zł
 za 2020 r.	22 921,64 zł
 za 2019 r.	11 444,97 zł
 za 2018 r.	6 723,99 zł
 za 2017 r.	7 743,94 zł
 do 2016 r.	20 678,62 zł
Razem zaległości	247 331,29 zł
Faktury zapłacone Wykonawcy za usługi odbioru i zagospodarowania odpadów za okres 1.01.2022 r.-31.12.2022 r.	
	1 543 133,08 zł

11. Podsumowanie

Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Brańszczyk wykazuje, że nie wszyscy mieszkańcy gminy zostali objęci systemem gospodarowania odpadami. Według składanych przez właścicieli nieruchomości oświadczeń część osób zameldowanych na terenie Gminy Brańszczyk przebywa poza terenem Gminy (pobyty związane z pracą poza granicami kraju, nauką). Na bieżąco prowadzone są czynności sprawdzające zmierzające w kierunku weryfikacji prawidłowości danych zawartych w deklaracjach złożonych przez mieszkańców.

Prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów, osiągnęte są wymagane poziomy recyklingu, odpady zagospodarowane są zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami określoną w ustawie o odpadach i przyjętą w Planie Gospodarki Odpadami Województwa Mazowieckiego.

Ważną kwestią dla Gminy jest udoskonalenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych na terenie Gminy Brańszczyk oraz dalsze uświadamianie mieszkańców gminy w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w celu ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów komunalnych oraz sumiennego segregowania odpadów komunalnych.